

Arif Cəfər oğlu İsmayilzadə (1937–2020)

AMEA-nın həqiqi üzvü, görkəmli geoloq-alim, Əməkdar elm xadimi Arif İsmayilzadə 9 aprel 2020-ci ildə vəfat etmişdir.

Arif İsmayilzadə 1937-ci il avqust ayının 14-də Bakı şəhərində ziyalı ailəsində anadan olmuşdur. 1959-cu ildə Azərbaycan Sənaye İnstitutunun (indiki Azərbaycan Dövlət Neft və Sənaye Universiteti) geoloji-kəşfiyyat fakültəsini bitirdikdən sonra bütün əmək və elmi fəaliyyəti AMEA-nın Geologiya İnstitutu ilə bağlı olmuşdur. Onun tədqiqatlarının əsas istiqaməti geoloji proseslərdə filiz-maqmatik sistemlərin formalaşması və onların metallogenik ixtisaslaşmasını şərtləndirən petrologiya və metalogeniyanın başlıca problemlərinin hərtərəfli öyrənilməsi olmuşdur.

O, 1996-cı ildən "Petrologiya və metallogeniya" seksiyasının rəhbəri, Azərbaycan Geoloqları Milli Komitəsinin icraçı-katibi, 2007–2013-cü illər ərzində AMEA Rəyətət Heyətinin üzvü və Yer Elmləri bölməsinin akademik-katibi olmuşdur. 1991-ci ildə Azərbaycan Respublikasının Əməkdar geoloqu adına, 2005-ci ildə Şöhrət ordeninə, 2008-ci ildə Azərbaycan Respublikasının Əməkdar elm xadimi adına layiq görülmüşdür.

A.İsmayilzadə elmi fəaliyyətini Dağlıq Talışın tədqiqatı ilə başlamış və ilk dəfə olaraq onun tərəfindən qələvi-bazaltoid komplekslərinin inkişaf qanunauyğunluqları müəyyən edilmişdir. Geodinamik rekonstruksiyalar əsasında struktur-formasion analiz metodu ilə onların riftogen dartılmaların qövsarxası komplekslərinə uyğunluğu təyin edilmişdir. Bu tədqiqatlar alimin 1968-ci ildə müdafiə etdiyi namizədlik dissertasiyasının əsasını təşkil edir. A.C. İsmayilzadə həmkarları ilə birlikdə bu işin nəticələrinə əsasən, texnoloji proseslər üçün absorberlər qismində Palikeş rayonunun yüksək silisiumlu mordenit tufları, Hamarat qrupu subqələvi ultraəsasli intruzivlərdə dəmir qrupu – titan, vanadium, nikel və həmçinin platin elementləri kompleksinə proqnoz tövsiyələri təklif etmişlər ki, hal-hazırda onlar dəqiqliklə tədqiq olunur.

Müxtəlif struktur zonalar çərçivəsində maqmatik komplekslərin petrokimyəvi korrelyasiyasının elmi-metodik əsasları onun 1990-cı ildə müdafiə etdiyi "Kiçik Qafqazın Kaynozoy bazit maqmatizminin təkamülü" mövzusunda doktorluq dissertasiyasında öz əksini tapmışdır.

A.C. İsmayilzadə tərəfindən aparılan çöl müşahidələri və laboratoriya tədqiqatları nəticəsində, həmçinin "litosfer plitələri" tektonikası nəzəriyyəsi əsasında məlumatların yenidən interpretasiyasına görə, Daşkəsən çökəkliyində yerləşən müxtəlif genetik tiplərə aid üç dəmir filiz yatağının, unikal fasial xüsusiyyətlərə malik lava və piroklastların – maqnetit axınları (lavaları) Daşkəsən vulkanogen maqnetit yataqlarında, maqnetit tufogen qumdaşlarının əvəzinə maqnetit lapilli-tuffitlərin yayılması və Alabaşlar hematit tuflarının təzahür etməsi ilə vahid vulkanogen-çökmə tipinə uyğunluğu təyin edilmişdir.

A.C. İsmayilzadə həmkarları ilə birlikdə, Azərbaycanın geoloji, geodinamik əsasda geoloji və tektonik xəritələrini tərtib etmişdir.

177 elmi əsər və 5 monoqrafiyanın müəllifi və həmmüəllifidir.

Allah rəhmət elsin!